

Příloha č. 3 zadávací dokumentace

1. Stávající stav

1.1. Výchozí podmínky pro systém základních registrů

Současný systém veřejné správy vychází a bude i nadále založen na principech hierarchického modelu v podobě, v jaké byl zaveden již v 18. století. Ve své aktuální formě však tento systém vykazuje značnou neefektivitu, plynoucí z roztříštěnosti stávajících datových evidencí, které navíc mohou obsahovat nejednotné údaje.

Jak uvádí důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o základních registrech, v současnosti neexistuje právní úprava, která by všem orgánům zajistila kvalitní a nezpochybnitelné údaje, které potřebují pro výkon své působnosti.

Ohledně dosavadního zavádění IT technologií do veřejné správy lze říci, že jejich používání nezměnilo organizační strukturu systému, avšak vede k urychlení zpracování informací, se kterými tento systém pracuje, nicméně datová struktura jakožto celek nadále vykazuje značnou míru neefektivity.

Základním identifikátorem občana je v současnosti rodné číslo, jehož použití však v souvislosti s rozmachem IT technologií představuje narůstající bezpečnostní riziko (v porovnání s dobou papírových kartoték).

V současnosti neexistuje unikátní zdroj nejčastěji využívaných údajů při výkonu veřejné správy. V praxi orgány veřejné moci tyto údaje zjišťují z mnoha různých zdrojů. Roztříštěnost stávajících evidencí (tj. neexistence jednotných dat v různých evidencích veřejné správy) a stávající nekomplexní právní úprava vede k neefektivnímu využití údajů, které již má stát k dispozici. Neexistuje právní úprava, která by umožnila tyto údaje sdílet a tím pádem efektivně využívat. Občan musí při jednání s úřady doložit na několika místech již dříve doložené údaje.

Celkově lze tedy konstatovat, že ačkoliv má stát k dispozici dostatečné množství údajů, z technických i právních důvodů není schopen je využívat rychle, efektivně a v neposlední řadě i úsporně s ohledem na časové a finanční náklady jak státu, tak občanů a firem.

Informační systémy veřejné správy

Komplikovanou strukturu veřejné správy lze nejlépe popsat jako mnohočetně provázaný systém obrovského množství úřadů, které obhospodařují data související s výkonem jejich činnosti. Tyto úřady spravují různé agendy, které si mezi sebou předávají informace, a to:

- vždy na základě právní úpravy;
- přímo mezi sebou, většinou nezávisle na vůli občana;
- při předávání dat mezi agendami není zjišťován účel jejich dalšího využití.

Kvalifikovaný odhad stanovuje, že přibližně 30 000 úřadů spravuje cca 1000 Agend.¹

Funkční modely Informačních systémů veřejné správy (ISVS)

V současném systému veřejné správy vedle sebe existují tři různé funkční modely ISVS:

- *Plně centralizovaný model*, ve kterém se všechna data i funkčnost nachází v centru;
- *Smíšený model*, ve kterém existuje kompletní databáze v centru a pořizování a změna dat probíhá distribuovaně;
- *Plně decentralizovaný model* bez centralizované databáze.

ISVS nepoužívají jednotnou datovou základnu a jsou na sobě nezávislé, v důsledku čehož se změny v datech v jedné databázi nepromítnou do dalších informačních systémů a občané jsou nuceni oznamovat různé změny na velkém množství úřadů.

Přístup klientů k informacím spravovaným veřejnou správou

Občané a firmy se k informacím spravovaným veřejnou správou mohou dostat prostřednictvím úředníka, který má přístup k ISVS, nebo pomocí specializovaných internetových aplikací, které v současnosti zahrnují:

- Portál veřejné správy ČR (www.portal.gov.cz);
- CzechPOINT;
- Elektronické podatelny;

¹ Jedná se o kvalifikovaný odhad uvedený v dokumentu Ministerstva vnitra ČR nazvaném Základní registry – Operační strategie

- Datové schránky (v současnosti v procesu implementace).

Vzájemná komunikace ISVS

ISVS si v současnosti spolu navzájem předávají data jedním z následujících způsobů:

- Nechráněnou internetovou komunikací;
- Pomocí Virtuální privátní sítě (VPN) v rámci Komunikační infrastruktury veřejné správy (KIVS);
- Pomocí telekomunikačních struktur provozovaných subjekty státní správy mimo KIVS.

Vztah Agend a jejich IS

ISVS vznikají na základě záměru v určité oblasti, který je upraven právním předpisem. Následuje specializovaná Agenda obhospodařující příslušná data a informace, jejíž činnost je dále podpořena konkrétním ISVS. Zjevným nedostatkem tohoto systému je neexistence centralizovaného seznamu agend.

1.2. Vymezení problému

V současnosti je v právním řádu České republiky zakotveno vedení řady rejstříků, registrů a evidencí. Jednotlivé evidence, v nichž mohou existovat nejednotná data, neumožňují efektivní sběr a sdílení údajů tak, jak vyžadují požadavky moderní doby. Orgány veřejné moci jsou často povinny zjišťovat hodnoty potřebných údajů z mnoha zdrojů podle různých právních předpisů, což veřejnou správu zpomaluje a zvyšuje riziko chybovosti vedení údajů v různých rejstřících.

Údaje, které povede registr obyvatel, nyní spravují tyto informační systémy:

- informační systém evidence obyvatel,
- cizinecký informační systém,
- informační systém vedoucí údaje fyzických osob podle zákona č. 111/2009 Sb. § 17 písm. e,
- informační systém evidence občanských průkazů,
- informační systém datových stránek.

- informační systém evidence cestovních dokladů.

Právní předpisy upravující jednotlivé informační systémy veřejné správy striktně vymezují okruhy uživatelů údajů vedených v příslušném informačním systému tak, že neumožňují přímo ze zákona komunikaci mezi orgány veřejné správy vůbec, nebo umožňují sdílení dat pouze ve stanoveném omezeném rozsahu a jen mezi určenými subjekty.

Podmínky tohoto sdílení nejsou v žádném právním předpisu obecně upraveny a tak v praxi probíhá sdílení dat mezi různými systémy za různých podmínek, a to zejména co do technického provedení. Pro každou vazbu mezi informačními systémy je nutné řešit nové provedení této vazby, kdy se vazby jednoho systému na různé další systémy mohou uskutečňovat různými a vzájemně nekompatibilními způsoby.

Tím se zhoršuje interoperabilita informačních systémů, což ve svém důsledku brání dalšímu propojování informačních systémů, a tím výraznějšímu rozšíření moderního výkonu veřejné správy.

Na základě současných požadavků praxe se předpokládá vytvoření čtyř základních registrů, jejichž referenční údaje budou využívány jako jedinečné a nejdůležitější datové zdroje pro orgány veřejné moci. V praxi již tedy nebudou orgány veřejné moci zjišťovat hodnoty referenčních údajů pro své potřeby z různých zdrojů, ale pouze z těchto základních registrů. Tento nový přístup zajistí kvalitní údaje efektivně využívané pro výkon veřejné správy a zároveň zbaví adresáty veřejné správy, občany, povinnosti údaje opakovaně dokládat. Údaj bude sdělen pouze jednou a následně bude promítnut do základního registru a jeho prostřednictvím do dalších informačních systémů veřejné správy, resp. tzv. agendových informačních systémů.

Vláda svým usnesením č. 197 ze dne 28. února 2007 schválila základní cíle Strategie Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby (Smart Administration) v období 2007 – 2015. Jedním ze schválených cílů je vytvoření centrálních registrů veřejné správy tak, aby bylo možné bezpečné sdílení dat orgány veřejné moci. Vybudování základních registrů akcentuje rovněž dokument zpracovaný Radou vlády pro informační společnost, Strategie rozvoje služeb pro "informační společnost". V tomto dokumentu je vybudování a zprovoznění základních registrů jednou z prioritních programových oblastí s cílem jejich zprovoznění v roce 2010.

Předkládaný projekt řeší vznik jednoho ze základních registrů, a to základního registru obyvatel (ROB). Projekt úzce souvisí s právní úpravou zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, který stanovuje základní principy fungování základních registrů a který stanoví vznik čtyř základních registrů:

- registru obyvatel,
- registru osob,
- registru územní identifikace, adres a nemovitostí,
- registru práv a povinností.

Předmět této veřejné zakázky je nezbytnou součástí systému základních registrů.

Předmět této veřejné zakázky tak naplňuje část cílů výše uvedené Strategie a je v souladu s uvedeným usnesením vlády.